

ข้อเสนอญาณวิทยาของเดอรรีดา

The Approach of Epistemology of Derrida

¹ไชยา เสนเสนยา

Chaiya Sensaenya

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

²ไข่มุก เหล่าพิพัฒนา

Khaimook Laopipattana

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

¹Corresponding Author E-Mail: chaiya.sen@mcu.ac.th

Received October 13, 2020; Revised December 31, 2020; Accepted: December 31, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาญาณวิทยาเชิงบรรทัดฐาน และเพื่อเสนอแนวคิดญาณวิทยาของเดอรรีดา โดยใช้การศึกษาจากเอกสาร หนังสือและบทความที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า ญาณวิทยาเชิงบรรทัดฐานมาจากการพยายามทำความเข้าใจระหว่างความเป็นจริงกับสิ่งที่เราเห็น โดยมีแนวคิดที่ว่าความรู้มาจากความคิดในใจที่มีมาแต่เดิม และจากประสบการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งทั้ง 2 แบบนั้นล้วนเป็นการสร้างความรู้มาจากตัวตนที่พิจารณาว่า ความรู้เป็นสิ่งที่ถูกต้องจึงไม่พยายามค้นหาข้อมูลที่เป็นจริงอื่น ส่วนญาณวิทยาของเดอรรีดามาจากแนวคิดเรื่องการรื้อโครงสร้างที่ต้องการจะลดความแตกต่างระหว่างข้อตรงข้ามระหว่างความรู้ที่มาจากข้อสมมติฐานที่ตรงข้ามกัน และนำเสนอศาสตร์แห่งการเขียน เพื่อเสนอข้อมูลที่ยังไม่ถูกพูดถึง เพราะวิทยาการต่างๆ ล้วนสร้างเหตุผลที่มีลักษณะตัวตนขึ้นมาใช้ในการตีความ จึงจำเป็นต้องสร้างการเขียนที่จะช่วยอธิบายบริบทอื่นๆ ทางสังคมมาทำให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ญาณวิทยา, การรื้อโครงสร้าง, เดอรรีดา

ABSTRACT

This article aims to study the concept of educational philosophy and to create the University's Educational Management Model in Thai society. This is a qualitative research done by studying academic documents. It was found that normative epistemology comes from reality and appearances. There is the idea that knowledge comes from the originally thought in the mind and the experiences, both of all are the creation of knowledge from the self that considers that Knowledge is true, so it should not find the other meaning. Derrida's epistemology comes from the idea of Deconstruction to reduce the differences between the knowledge derived from opposite assumptions and the science of writing to present

information that has not been mentioned because of various science all create a sense of identity and use in the interpretation It is therefore necessary to create writing that will help explain other contexts in social made with the other knowledge.

Keywords: Epistemology, Deconstruction, Derrida

บทนำ

มนุษย์นั้นมีแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วยการสร้างความรู้ขึ้นมาเพื่อตอบสนองสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต โดยความสงสัยต่อสิ่งต่างๆ ในโลกนั้นมาจากกลุ่มนักคิดวิมตินิยมที่เริ่มพัฒนาแนวคิดทางญาณวิทยาโดยเสนอแนวทางที่จะตอบปัญหาต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกใบนี้ เช่น ปัญหาทำไมฝนจึงตก ทำไมฟ้าจึงร้อง ต่อข้อพยายามดังกล่าวเป็นที่มาของการเสนอแนวคิดญาณวิทยาเชิงบรรทัดฐาน (normative epistemology) ว่าความรู้คืออะไร อะไรคือสิ่งที่เราควรเชื่อ ด้วยหลักการที่เพลโตเสนอปรากฏในหนังสือ Meno ว่า ข้อความนั้นต้องเป็นจริง คนที่อ้างว่ารู้ข้อความนั้นต้องเชื่อข้อความนั้น และคนที่อ้างว่ารู้ข้อความนั้นมีเหตุอันควรให้เชื่อข้อความนั้น (Gettier, 2001) เป็นที่มาของการสร้างแนวคิดแบบองค์รวม (holism) ที่พยายามนำเสนอความรู้ที่เป็นสากลจนปิดบังความรู้ในส่วนอื่นๆ ที่ไม่ปรากฏ แนวคิดที่ว่าทุกอย่างชัดเจน แต่เมื่อเดการ์ต (Descartes) เสนอถึงข้อผิดพลาด เช่น การโต้แย้งความมีอยู่ของพระเจ้าที่เริ่มว่า จะต้องมีความจริงในสัมฤทธิ์เหตุ (efficient cause) อันเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมา กลุ่มประสบการณ์นิยมยืนยันถึงสมมติฐานบางอย่างที่ใหญ่เกินไป ซึ่งฮูม (David Hume) แสดงให้เห็นว่า การใช้ประสบการณ์ยังไม่อาจสรุปได้ว่าจะสามารถเข้าใจได้ทั้งหมด เป็นแค่เข้าใจได้เฉพาะประสบการณ์ในแต่ละช่วงเท่านั้น แม้บางครั้งเราต้องการโครงสร้างหรือหลักการในการตัดสิน แต่ก็อาจจะมีคำถามตามมาได้ว่า ข้อมูลเดิมที่มาจากความเชื่อนั้นจะนำไปสู่การตีความจากบุคคลที่มีเหตุผลมากกว่าคนอื่น ทำให้ไม่สนใจเหตุผลอื่นได้อีก และอีกปัญหาคือ ข้อเสนอของเดการ์ตที่เสนอว่าเป็นไปที่การเริ่มงานทางปรัชญาต้องการเสนอบางอย่างที่ต้องไม่มีอะไรผิดพลาดหรือเป็นเหตุผลที่ไม่อาจโต้แย้งได้ แต่ข้อเท็จจริงแล้วเหตุผลเช่นนั้น เพราะยังมีข้อมูลที่มีเหตุผลอื่นๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งภาพดังกล่าวได้ถูกนำเสนอเป็นไคว (W.V.Quine) ต่อระบบความรู้ที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย (net) และเชื่อมโยงกัน กล่าวคือไม่มีสิ่งใดที่เป็นความเชื่อพื้นฐาน และไม่มีมีความเชื่อใดที่ขาดประสบการณ์ โดยความรู้นั้นจะต้องผ่านการเชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ภายในเครือข่ายนั้น (Nancey Murphy, 1997: 27)

ข้อเท็จจริงของแนวคิดแบบองค์รวมได้เสนอให้เห็นรูปแบบของระดับขั้นทางด้านความคิดที่เกิดจากการตีความ (interpretation) และการตรวจสอบ (justification) ที่เสนอว่า แนวคิดแบบองค์รวมนั้นต้องมีความหมายและเป็นจริงเท่านั้น ซึ่งเท่ากับว่าข้อมูลไม่ใช่เพียงแค่ข้อความง่ายๆ เท่านั้นแต่ต้องสามารถยืนยันได้ด้วยทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และถูกยอมรับด้วยโครงสร้างที่ถูกพัฒนาขึ้นจากการสังเกตและผลจากประสบการณ์ที่สร้างข้อมูลยืนยัน แต่ปัญหาของแนวทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าวได้กลายเป็นการยืนยันหรือตัดสินแค่ทางทฤษฎีที่ถูกนำเสนอด้วยตรรกะวิบัติ (fallacy) เนื่องจากแนวทางวิทยาศาสตร์นั้นไม่อาจตรวจสอบได้ในทุกบริบทและภาษาที่ใช้ถูกจำกัดไว้ในวิทยาศาสตร์เท่านั้น (Nancey Murphy, 1997: 28)

แนวทางดังกล่าวนี้จึงได้ถูกนำเสนอความรู้แบบใหม่ด้วยการอ้างถึงแนวคิดการรื้อโครงสร้าง (Deconstruction) ของเดอริริดา (Jacques Derrida) ที่ปฏิเสธแนวคิดแบบโครงสร้าง โดยเสนอว่า รูปแบบที่ถูกนำเสนอควรเป็นมากกว่าเรื่องราวตามเนื้อหาทั่วไป เพราะอาจถูกตีความให้แตกต่างออกไปตามความต้องการของแต่ละคน (Christopher Norris, 1982: 22) ซึ่งนั่นทำให้คำไม่ได้แสดงให้เห็นถึงโลก และคำก็ไม่ใช่อะไรหรือสิ่งอื่นใดที่ต้องการนำเสนอ และมนุษย์ก็ไม่อาจจะควบคุมคำให้สื่อความหมายตรงกับความจริงได้หาก

จะว่าไปแล้ว ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นี้นำไปสู่ความหมายของคำที่ไปเกินกว่าที่มนุษย์จะควบคุม และหากจะถือแบบนั้นเราอาจเข้าใจได้ว่ามนุษย์แทบจะสื่อสารกันไม่ได้เลย เพราะมีความเป็นไปได้ที่เราจะรับรู้ข้อมูลที่ไปไกลเกิน แต่ด้วยวิธีการหรือโครงสร้างที่เดอริดาเสนออาจทำให้เข้าใจได้ถึงการปฏิเสธอาจเป็นจุดอ้างอิงของแนวทางที่เราจะเสนอความหมายอื่นๆ ที่เป็นไปได้ก็เป็นได้ บทความนี้จึงต้องการนำเสนอรูปแบบญาณวิทยาเชิงบรรทัดฐาน และเพื่อเสนอแนวคิดญาณวิทยาของเดอริดาดังต่อไป

แนวคิดเรื่องญาณวิทยาเชิงบรรทัดฐาน

ญาณวิทยา คือ การแสวงหาความรู้ โดยมีจุดเริ่มต้นที่การตั้งคำถามว่า เราสามารถมีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติตามที่มันเป็นจริงบ้างหรือเปล่า กล่าวคือ เราสามารถเข้าใจความเป็นจริง (reality) ว่าตรงกับสิ่งที่เราเห็น (appearances) ได้หรือไม่ ดังกรณีที่ว่า ทุกครั้งที่อากาศร้อนติดต่อกันระยะหนึ่งฝนจะตก เราจึงสรุปว่าอากาศร้อนทำให้ฝนตกได้หรือไม่ เป็นการสรุปจากสิ่งที่เราเห็น แต่ในความเป็นจริงแล้ว เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าฝนตกเพราะอากาศร้อนจริงๆ คำถามในลักษณะสงสัยในการรับรู้ของมนุษย์เช่นนี้เรียกว่าคำถามเชิงวิตินิยม ซึ่งเป็นทัศนะทางปรัชญาเชิงวิพากษ์ที่ตั้งคำถามต่อความน่าเชื่อถือของการอ้างว่ารู้ และพวกที่มีทัศนะในแนวทางดังกล่าวเรียกว่า พวกวิตินิยม (skepticism) ความพยายามจะยืนยันความเป็นไปได้ของมนุษย์ที่จะมีความรู้เกี่ยวกับโลกหรือโต้แย้งกับพวกวิตินิยมถือเป็นจุดเริ่มต้นของญาณวิทยา (epistemology) และคำถามของญาณวิทยาลักษณะเชิงบรรทัดฐาน (normative) ซึ่งเพลโตได้เสนอว่าสิ่งต่างๆ ในโลกมีความหมายได้เพราะแบบ (form) เช่น ความขาว ความเป็นสี่เหลี่ยม ความดี ฯลฯ ทำให้เราเข้าใจได้ว่ากระดาษเป็นแผ่นเหลี่ยมๆ สีขาวเพราะกระดาษมีแบบของความเป็นแผ่น แบบเหล่านี้เป็นมโนคติ (idea) ซึ่งเป็นสิ่งนามธรรม (abstract entities) จึงไม่อาจเข้าถึงด้วยประสาทสัมผัส สำหรับเพลโต หากเราจะเข้าใจสิ่งต่างๆ ในโลกจะต้องใช้เหตุผลเป็นเครื่องมือ

เดส์คาร์ตส์ (Rene Descartes) มองว่า ความรู้ต้องมาจากการใช้เหตุผล กล่าวคือเป็นการหาสิ่งที่เราไม่อาจจะสงสัยได้ เพราะสิ่งที่เราสงสัยได้ไม่น่าจะนับเป็นความรู้ เขาให้เหตุผลว่า เราสามารถสงสัยประสาทสัมผัสได้ เพราะในเวลาที่เราฝันก็สามารถรู้สึกถึงสิ่งต่างๆ ได้เหมือนตอนตื่น ดังนั้น หากเราใช้ประสาทสัมผัสจึงไม่อาจแน่ใจได้เลยว่า สิ่งใดเป็นความจริง สิ่งใดเป็นความฝัน และประสาทสัมผัสเองก็ไม่ใช่วิธีเครื่องมือที่น่าเชื่อถือในการหาความรู้ เช่นก้อนขี้ผึ้งก่อนที่จะเผาจะมีรูปร่างและกลืนแบบหนึ่ง แต่พอเผาแล้วจะกลายเป็นของเหลวและมีกลืนอีกแบบหนึ่ง ถ้าใช้ประสาทสัมผัสเป็นเครื่องมือในการหาความรู้ เราคงไม่อาจจะสรุปได้ว่าก้อนขี้ผึ้งก่อนเผากับหลังเผาเป็นสิ่งเดียวกัน เพราะสัมผัสบอกเราว่า ไม่เหมือนเดิม การใช้เหตุผลทำให้เรารู้ว่านั่นเป็นสิ่งเดียวกัน ข้อสรุปนี้เดส์คาร์ตส์มองว่าเป็นความรู้เพราะไม่อาจจะสงสัยได้ เช่นเดียวกับข้อความว่า “ฉันคิด ฉันจึงมีอยู่” ซึ่งเป็นข้อความที่ได้มาจากการใช้เหตุผลล้วนๆ และด้วยการนิรนัย (deduction) จากข้อความดังกล่าวจึงทำให้เราสามารถมีความรู้เกี่ยวกับโลกนี้ (วุฒิ เลิศสุขประเสริฐ, 2545)

ล๊อค (John Locke) ไม่เห็นด้วยกับเพลโตและเดส์คาร์ตส์ เขามองว่า ถ้ามนุษย์จะมีความรู้เกี่ยวกับโลก ความรู้นั้นต้องมาจากประสาทสัมผัส สำหรับล๊อคมองว่าความรู้ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด (innate idea) ไม่มี ใน An Essay Concerning Human Understanding ล๊อกล่าวถึงจิตเป็นเหมือนกับกระดาษอันว่างเปล่าปราศจากคุณสมบัติใดๆ ปราศจากความรู้ มโนคติหรือความรู้ต่างๆ ของเราล้วนเป็นผลผลิตของประสบการณ์ ซึ่งฮิวม์ (David Hume) เห็นด้วยกับล๊อคว่าถ้าความรู้เกี่ยวกับโลกก็ต้องมาจากประสาทสัมผัส แต่สุดท้ายฮิวม์กลับมองว่าการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสอาจไม่ได้ทำให้เรามีความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอกได้ โดยเหตุผลของฮิวม์มองว่า เรารับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่เป็นการรับรู้เพียงว่าเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นก่อนอีกเหตุการณ์หนึ่ง เช่น อากาศร้อน

มักจะเกิดขึ้นก่อนฝนจะตก การที่จะสรุปว่าอากาศร้อนเป็นสาเหตุให้ฝนตกเป็นการสรุปด้วยวิธีการอุปนัย (induction) ที่วางอยู่บนความเชื่อที่เกี่ยวข้องกันเชิงสาเหตุและผลของเหตุการณ์ที่มักเกิดขึ้นตามกัน เช่น อากาศร้อนกับการที่ฝนตก ซึ่งฮิวม์เห็นว่ามาจากความเคยชินที่เห็นเหตุการณ์บางคู่เกิดตามกันบ่อยๆ แต่ไม่มีเหตุผลมารองรับได้ว่าวิธีการอุปนัยเป็นวิธีการหาความรู้ที่น่าเชื่อถือ เพราะในฐานะที่อุปนัยเป็นแนวคิดที่เชื่อเหตุการณ์ในอนาคตจะเหมือนเหตุการณ์ในอดีต เพื่อพิสูจน์ว่าความเชื่อนี้จริง เราต้องเอาเหตุการณ์ในอนาคตมายืนยันว่าจะเหมือนกับอดีตจริง แต่เหตุการณ์ในอนาคตเป็นเหตุการณ์ที่ยังมาไม่ถึงจึงไม่อาจนำมาเป็นเหตุผลยืนยันได้ อุปนัยจึงเป็นเพียงความเชื่อที่ไม่มีทางพิสูจน์ได้ว่าจริง เมื่อเราไม่อาจเชื่อมโยงเหตุการณ์ใดๆ ได้ในฐานะเป็นสาเหตุและผลของกัน ฉะนั้น ความรู้เกี่ยวกับโลกจึงเป็นไปได้ไม่ได้เพราะเราสร้างกฎเองไม่ได้ (วุฒิ เลิศสุขประเสริฐ, 2545)

การแก้ปัญหาของฮิวม์ได้ถูกนำเสนอโดยคานท์ (Immanuel Kant) ได้เสนอแนวคิด synthetic a priori คือทฤษฎีแบบเหตุผลนิยม เช่น เดส์คาร์ตส์ โดยใช้วิธีนิรนัยในการหาความรู้เริ่มจากข้อความที่จริงโดยไม่ต้องอาศัยประสบการณ์ (ความรู้ก่อนประสบการณ์ a priori) เป็นฐาน แต่วิธีการนี้ถูกวิจารณ์ว่าถึงแม้จะให้ข้อสรุปที่จริงอย่างแน่นอน แต่ไม่ได้ให้ความรู้ใหม่และข้อสรุปที่ได้มาก็ไม่เกี่ยวอะไรกับโลกภายนอกตัวเรา ในขณะที่พวกประสบการณ์นิยม เช่น ล็อกใช้วิธีอุปนัยในการหาความรู้ ถึงแม้วิธีการดังกล่าวจะให้ความรู้ใหม่และเป็นความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอก แต่ก็ถูกฮิวม์วิจารณ์ว่าวิธีการดังกล่าวเป็นเพียงความเคยชินของมนุษย์ นอกจากนั้นวิธีอุปนัยก็ไม่ได้จริงเสมอไป คานท์จึงเสนอความรู้แบบสังเคราะห์ (synthetic a priori) โดยอ้างว่ามีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโลกภายนอกและจริง เช่น เลขคณิต เรขาคณิต แต่แนวคิดดังกล่าวได้ถูกโต้แย้งว่าความคิดแบบคณิตศาสตร์นั้นสามารถลดทอนเป็นตรรกวิทยาซึ่งเป็นที่เข้าใจว่าเป็นความรู้แบบวิเคราะห์ (analytic a priori) ทำให้เลขคณิตไม่ได้มีสถานะเป็นความรู้แบบสังเคราะห์แบบที่คานท์ว่า ซึ่งทำให้เห็นว่าความหมายแบบวิเคราะห์ที่เป็นความหมายที่จริงอย่างแน่นอนนั้นจะแตกต่างจากข้อความสังเคราะห์ที่เป็จริงตามข้อเท็จจริง จึงทำให้ความรู้นั้นไม่มีข้อความใดที่ยืนยันได้ว่าเป็นจริงที่แน่นอน เพราะความรู้นั้นเป็นแค่ชุดความเชื่อที่สอดคล้องกันของแต่ละคนเท่านั้น (วุฒิ เลิศสุขประเสริฐ, 2545)

ความรู้ของกลุ่มนักคิดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ความรู้นั้นมาจากข้อสงสัยระหว่างความรู้ที่ติดตัวมาหรือมีมาก่อนกับความรู้ที่ได้มาใหม่และทั้ง 2 แบบนั้นล้วนเป็นการสร้างความรู้ที่แน่นอนตายตัวในแง่ของความเป็นความรู้ในแบบองค์รวมคือเป็นการอธิบายความเป็นจริง ซึ่งความรู้ดังกล่าวนี้เป็นผลจากข้อสรุปที่อ้างถึงความรู้นั้นว่ามาจากตัวตนของแต่ละคนต่อการอ้างเหตุผลที่ทำให้เกิดข้อสงสัยต่อความรู้นั้น การเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่ถูกต้องและชัดเจนจึงไม่อาจเข้าถึงได้บนข้อถกเถียงของแต่ละฝ่ายนี้

แนวคิดญาณวิทยาแบบรื้อโครงสร้างของเดอริดา

ความรู้ที่ปรากฏในลักษณะของผู้รู้และวัตถุที่ถูกรู้นั้นในมุมมองแนวคิดแบบรื้อโครงสร้างมาจากการต้องการจะลดความแตกต่างระหว่างข้อตรงข้ามระหว่างความรู้ที่มาจากข้อสมมติฐานที่ตรงข้ามกันที่พิจารณาว่าอันหนึ่งจริงกว่าอันหนึ่ง เช่น สิ่งที่ปรากฏกับสิ่งที่ไม่ปรากฏ หรือสิ่งที่เป็นหลักกับสิ่งที่เป็รอง ด้วยการทำแบบนี้เพื่อเป็นการไม่ต้องการจำกัดความคิดใดๆ ชัดเจนกว่ากันและแสดงให้เห็นสิ่งที่สังคมยอมรับร่วมกัน (Nancey Murphy, 1997: 137) โดยในญาณวิทยาแบบรื้อโครงสร้างของเดอริดานั้นต้องการเสนอแนวทางที่จะช่วยลดการโต้เถียงที่ทำให้เกิดความชัดเจนของแต่ละฝ่ายมาเป็นการลดระดับความตรงข้ามของทั้ง 2 ด้วยกระบวนการเหล่านี้ คือ

1. การลดระดับ 2 ขั้วตรงข้าม โดยเริ่มจากการเข้าใจความว่าปัญหาหนึ่งของการรับรู้ที่มาจากปัญหาเรื่องความจริงที่ปรากฏในการนำเสนอผ่านเรื่องอภิปรัชญาแห่งการปรากฏ (metaphysics of presence) กล่าวคือการสร้างความจริงนั้นจะเป็นลักษณะสร้างแต่ความชัดเจนของการมีอยู่ตลอดเวลา แต่กลับไม่ได้พิจารณาให้เห็นสิ่งที่ไม่ปรากฏที่อยู่นอกเหนือจากนั้น เช่นเดียวกับประวัติศาสตร์ที่จะปรากฏเฉพาะด้านเดียวสำหรับผู้เขียนประวัติศาสตร์แต่จะไม่อ้างถึงคนอื่นที่ไม่ได้มีอำนาจเขียนประวัติศาสตร์นั้นขึ้นมา ซึ่งประวัติศาสตร์ของอภิปรัชญาก็เหมือนกับประวัติศาสตร์ของตะวันตก เป็นประวัติศาสตร์ของการอุปมาและเปรียบเทียบเชื่อมโยงเท่านั้นแต่ไม่ทำให้เข้าใจความจริงที่ไม่ปรากฏแต่อย่างใด ซึ่งบ่งเกิดเป็นการปรากฏนั้นปรากฏทางประสาทสัมผัสในคำที่ถูกแสดงว่าเป็นชื่อที่เกี่ยวกับพื้นฐาน ต้นแบบ หรือศูนย์กลางที่มั่นคงของสิ่งที่ปรากฏ (เนื้อแท้, แก่นแท้) ที่อยู่นือประสาทสัมผัส, จิตวิญญาณหรือการรับรู้ของมนุษย์ (Jacques Derrida, 1980: xxi) อภิปรัชญาแห่งการปรากฏนับเป็นแกนหลักของระบบปรัชญาตะวันตกโดยสร้างแบบฐานความรู้ที่เดอริดาเรียกถอนความเชื่อในระบบตรงข้าม โดยให้ความสำคัญต่อการปรากฏ (presence) มีความสมบูรณ์เหนือกว่าการไม่ปรากฏ (absence) และการอธิบายความจริงผ่านภาษานั้นว่ามีความสมบูรณ์ได้ แต่เดอริดาเห็นว่าภาษาที่สร้างความหมายมีระบบที่แตกต่างกันออกไป จนทำให้ไม่สามารถสร้างการพูดที่สมบูรณ์ ความจริงสูงสุด หรือความหมายที่ครบถ้วนได้ (Jacques Derrida, 1980: 69)

เดอริดาใช้ทฤษฎีรื้อถอนลบขอบเขตหรือพรมแดนต่าง ๆ ระหว่างความตรงข้าม คือ ค้นหาตรงข้ามกันคู่หนึ่ง เพื่อแสดงให้เห็นว่าคำศัพท์แต่ละตัวเป็นส่วนหนึ่ง มากกว่าที่จะเป็นขั้วตรงข้ามกัน “โครงสร้าง” หรือ “ความตรงข้าม” รักษาเอาไว้ไม่ให้ล้มหรือพังทลายลง หรือถูกแปลไปสู่ “การเล่น” (play) โดยรื้อถอนระบบเก่า เพื่อแสดงให้เห็นถึงหน่วยพื้นฐานของลักษณะที่เป็นโครงสร้างว่าเป็นอย่างไร คู่ ๆ หนึ่ง และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สำหรับการรวมตัวกันนั้นมีข้อขัดแย้งกับตรรกะกันอย่างไร โดยวิธีดังกล่าวเรียกว่า ความต่าง (difference) ซึ่งเป็นรูปแบบของการสร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นจากเครื่องหมายภายใน (ร่องรอย) เพื่อค้นหาความตรงข้ามทางอภิปรัชญาระหว่างสิ่งหมาย (signifier) กับสิ่งที่ถูกหมาย (signified) ของการพูดและการเขียน (Coward Harold, 1990: 59) และรื้อถอนข้อแตกต่างกันนั้น เพื่อสร้างข้อความที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และขยายข้อความนั้นออกไปเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ศาสตร์แห่งการเขียน (Grammatology) เพื่อเสนอข้อมูลที่ยังไม่ถูกพูดถึง แนวคิดที่เป็นรากฐานเดิมถือว่าเป็นแนวคิดหลักในการสร้างเหตุผล เดอริดาไม่เห็นด้วยเพราะเหตุผลไม่สามารถเป็นพื้นฐานของทุกอย่างได้ เนื่องจากวิทยาการต่างๆ ล้วนสร้างเหตุผลที่มีลักษณะเฉพาะตัวขึ้นจนไม่สนใจกันและกัน โดยพิจารณาผ่านโครงสร้างเหล่านี้ กล่าวคือ

ก. ภาษาศาสตร์โครงสร้างนิยม (structuralist linguistics) เดอริดาอธิบายโครงสร้างภาษาตามแบบที่พยายามหารากฐานความรู้ซึ่งให้คุณค่าภายในของภาษาว่ามีแก่นสาร (essence) ตั้งอยู่บนตรรกะที่เป็นเอกลักษณ์ (the logic of identity) (Jacques Derrida, 1980: 314) ด้วยรูปลักษณะดังกล่าวทำให้ภาษาถูกกำหนดด้วยโครงสร้างที่แสดงผ่านการพูดเป็นหลัก ปรากฏผ่านลักษณะการโต้แย้งทางด้านกระบวนการ เช่น วิชาวิธี (Dialectic) สานเสวนา (Dialogue) ที่มองถึงการหาเหตุผลมาจากการพูดกันเป็นหลัก

ข. มานุษยวิทยาเชิงโครงสร้าง (structural anthropology) เดอริดาได้วิจารณ์นักโครงสร้างนิยมซึ่งพยายามพัฒนาศาสตร์เกี่ยวกับมนุษย์ เพราะเขาถือว่า “มนุษย์นิยมทั้งหมดยังคงเป็นเรื่องของอภิปรัชญา” (Jacques Derrida, 1982: 116) โดยท้าทายแนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์ ในเรื่อง “จุดจบของมนุษย์” (The Ends of Man) เขาได้แสดงความแตกต่างของคำว่า “จุดจบ” (end) ที่เกี่ยวกับมนุษย์ว่า “เมื่อถึงจุดจบหรือจุดสิ้นสุดของมนุษย์ผ่านจารีต” (Jacques Derrida, 1982B) เขาจึงเลิกความเชื่อใน “ความก้าวหน้าทางญาณ

วิทยา” (epistemological progress) และเลิกเชื่อใน “ความก้าวหน้าทางสังคม” ลงด้วย ฉะนั้น เดอร์ริดา เชื่อว่า สังคมไม่มีสิ่งที่เป็นประวัติศาสตร์ คือ เรื่องราวเกี่ยวกับความก้าวหน้าของมนุษย์อย่างทีนักปรัชญา เข้าใจ เพราะเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นมาธรรมดาเรื่องหนึ่งเท่านั้นและล้มละลายลงไปแล้ว (David Hoy, 1985: 48-49) ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้เกิดข้อถกเถียง และกลายเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาวิจัยในปัจจุบันมองว่า สิ่งที่เป็นข้อถกเถียงของพวกนักคิดหลังยุคใหม่ (Post-modernist) และพวกนักคิดรื้อถอน (deconstructionist) ในทางมานุษยวิทยาก็คือ มีการปฏิเสธทฤษฎีที่เคยยึดถือกันมา ซึ่งก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์วิธีการศึกษา แบบตะวันตก และพยายามหลีกเลี่ยงทฤษฎีกระแสหลัก (grand theories) ด้วยเหตุผลที่ว่า ทฤษฎีเหล่านี้ พยายามทำให้สิ่งที่แตกต่างกันเป็นสิ่งที่เหมือนกัน ในทางมานุษยวิทยามีผลเกิดขึ้น 2 ลักษณะคือ อย่างแรก ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการศึกษา อย่างที่สอง คือทำให้เกิดการนิยามใหม่ต่อสิ่งที่เรียกว่าทฤษฎี สองสิ่งนี้ เกี่ยวข้องกัน เพราะต่างทำให้เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับสถานะของนักมานุษยวิทยาที่เป็นผู้เขียนงานวิจัย และ ยืนยันว่างานภาคสนามเป็นเรื่องของการตีความ นอกจากนั้นยังตั้งคำถามต่อข้อสมมติฐาน และวิธีการศึกษาที่ จะพัฒนาไปสู่การสื่อความ และการตีความทางวัฒนธรรม (Henrietta L. Moore, 1999: 1-23)

ต่อข้อพิจารณา เดอร์ริดาจึงได้เสนอการเขียน (Grammatology) ด้วยการพิจารณาถึงการใช้เหตุผลใน งานเขียนและข้อถกเถียง เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดความสอดคล้องกันในรายละเอียด และควมมีประสิทธิภาพของ คำอธิบาย หรือวาทกรรมอันมีเหตุผล ไม่ต้องการให้เป็นพื้นฐานของความจริงแท้ชนิดใดชนิดหนึ่ง ด้วยรูปแบบ ดังนี้

1) การสร้างภาษาที่รัดกุมและหลากหลาย เป็นลักษณะการอธิบายเหตุผลของแนวคิดที่เชื่อความจริง ทางวัตถุเชิงปรัญญา/เชิงวัตถุวิสัย ผ่านการใช้ภาษาตามแนวคิดของควมมีแก่นสารของแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง ตามทฤษฎีของอริสโตเติลที่ว่า “คำแรกถูกเข้าใจในลักษณะที่ใกล้เคียงกับสิ่งนั้นที่สุด และจึงกำหนดเสียง (พูด) ก่อนแล้วจึงใช้เป็นคำบัญญัติขึ้น (เขียน) ขึ้นภายหลัง” (Jacques Derrida, 1980: 17) โดยนักคิดเหล่านี้ อาศัยวัตถุและเหตุผลในใจสร้างคำ (logos) จากนั้นคำและเหตุผลจึงสร้างเครื่องหมายเลียนแบบธรรมชาติ ขึ้นมา, เหตุผลในใจกับการพูดสร้างสัญลักษณ์ขึ้นใช้ในการสื่อสาร ดังนั้น ภาษาพูดจึงเป็นสัญลักษณ์แรกของ เหตุผล และภาษาเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่สองจึงมีลักษณะอ่อนลงมา (Jacques Derrida, 1980: 11-12) ซึ่งเดอ ร์ริดาไม่เห็นด้วย เพราะเขาต้องการให้ภาษาเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาอาศัยแนวคิดหลักใดๆ ทั้งสิ้น และการให้ ความสำคัญต่อคำตรงข้าม เช่น การพูด/การเขียน โดยยกการพูดว่าเป็นการสื่อสารถึงความจริงมากที่สุด เพราะการพูดเป็นสื่อจากใจโดยตรง ไม่ให้ความสำคัญต่อการเขียน เพราะการเขียนต้องผ่านการใช้ในการพูด มาก่อนจึงจะนำคำนั้นไปเขียนได้ หรือเป็นการบันทึกการพูดไว้ แต่เดอร์ริดาชี้ว่า อะไรเป็นภายใน (คำพูด) อะไรเป็นภายนอก (คำเขียน) เพราะทุกสิ่งล้วนเกิดจากการสร้างความหมาย ตัวอย่าง ปรากฏการณ์วิทยา ของฮูสเซิลนั้นล้วนเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ในการแสดงออกมาผ่านประสบการณ์เป็นสิ่งที่บริสุทธิ์ แต่จริงแล้วไม่มี ความหมายที่สมบูรณ์ เพราะต้องผ่านการพูดกับตัวเองเสียก่อน (John C. Coker, 2003: 54-55) เดอร์ริดา จึงให้ความเห็นว่า ความหมายที่บริสุทธิ์มีอยู่แต่ในจินตนาการเท่านั้น เพราะเมื่อผ่านการคิดและแม้พูด ออกมาก็เหมือนการเขียนที่ต้องแก้ไข และสร้างภาษาลงขึ้นมาใช้ เป็นที่มาของการรื้อถอนภาษาลงเหล่านี้ ออกไปก่อน (Jacques Derrida, 1981: 41) ฉะนั้น ตัวบทต่าง ๆ ได้บรรจุข้อสมมติฐานเหล่านี้เอาไว้ เราจึง สามารถตีความด้วยความรู้พื้นฐานในภาษา แต่การตีความนี้ไม่อาจนำไปถึงจุดจบหรือความสมบูรณ์ของการ ตีความได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ “ความจริงสมบูรณ์” (Absolute reality) เราไม่อาจไปถึงได้

2) การกำหนดสังคมสำคัญกว่าบุคคล การเขียนตามทฤษฎีของเดอร์ริดาถูกมองว่า การเขียนต้อง อาศัยความทรงจำ และถ่ายทอด รวมถึงเป็นการยืนยันถึงการมีอยู่ของคำที่สื่อสารก่อนหน้านั้น (การพูด)

(Christopher Norris, 1987: 37-38) และเมื่อเราสร้างความหมายขึ้นมาโดยอาศัยโครงสร้างที่มองว่าภาษาเป็นศูนย์กลางของตัวตนและความหมาย เช่น ฉันสามารถที่จะพูดว่า “ฉัน” เพราะฉันได้อิงอาศัยระบบหนึ่งของภาษา ซึ่งตำแหน่งของประธาน (subject) ได้ถูกทำเครื่องหมายหรือกำหนดโดยการเป็นบุรุษสรรพนามตัวที่หนึ่ง ด้วยเหตุนี้ อัตลักษณ์ของฉันจึงเป็นผลผลิตของระบบภาษาศาสตร์ที่ฉันใช้อยู่ ต่อมานักคิดยุคหลังโครงสร้างนิยมอย่างเดอริดา มองความรู้ว่า เป็นวิธีการแสวงหาวิธีคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ที่ไม่ติดยึดกับเอกลักษณ์ของตัวเอง แต่สามารถแตกต่างและขัดแย้งกับตัวเองได้ (differ from itself/differ with itself) (Caputo John D., 1997: 114) เขาจึงใช้ศาสตร์แห่งการเขียนเข้ามาแทนสัญญาวิทยาของโซซูร์ โดยสร้างเงื่อนไขภายใต้ภาษา คือ เปลี่ยนความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างการเขียน และการพูด เพื่อสร้างนักวิเคราะห์ภาษาขึ้น และเปลี่ยนความหมายความสัมพันธ์ระหว่างการเขียน สังคม และธรรมชาติเสียใหม่ โดยเดอริดากล่าวว่า

“ฉันเรียกมันว่า ศาสตร์แห่งการเขียน (Grammatology) เพราะตั้งแต่ศาสตร์ต่าง ๆ ยังไม่มี ก็ไม่มีใครบอกได้ว่า จะมีศาสตร์อะไรเกิดขึ้น และศาสตร์นั้นจะก้าวหน้าต่อไปได้ ภาษาศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของศาสตร์ทั่ว ๆ ไปที่เข้าใจกันได้ดีผ่านการวิเคราะห์ทางศาสตร์แห่งการเขียน ... จุดเด่นคือต้องการขยายขอบข่ายการเขียนที่ต้องการและควบคุมปรัชญาและข้อความที่รองลงมาทางภาษาศาสตร์ จึงเป็นอิสระจากสัญญาวิทยาและขยายความคิดที่ยิ่งใหญ่ออกไปผ่านทางภาษาศาสตร์ และสร้างข้อสรุปที่หลากหลายตลอดทั้งวาระเปียบทางภาษาศาสตร์ด้วย” (Jacques Derrida, 1980: 51)

3. ศาสตร์แห่งการตีความ (hermeneutics) ศตวรรษที่ ๒๐ นักปรัชญาหันมาสนใจคิดค้นเรื่องความหมายของภาษาที่ใช้ศาสตร์แห่งการตีความ เพราะจะรายงานอะไรย่อมใช้ภาษา จึงต้องตีความภาษา ใช้ข้อมูลก็ต้องตีความข้อมูล ใช้สูตรก็ต้องตีความสูตร ตีความแล้วก็ต้องสื่อถึงกันด้วยภาษา ผู้ฟังหรือผู้อ่านภาษาก็ต้องตีความภาษา (กิริติ บุญเจือ, 2546, 32) สำหรับเดอริดา มองว่า ภาษาไม่ได้สะท้อนธรรมชาติของโลก แต่สร้างการตีความของเรากับโลก โดยภาษาทำให้เราเข้าใจว่า สิ่งเหล่านั้นเป็นจริง แต่ที่จริงภาษาสร้างสิ่งที่เป็นไปได้เท่านั้น การตีความจึงไม่มีจุดจบหรือสมบูรณ์ได้ ฉะนั้น การแสวงหาความจริงทางวัตถุวิสัยต้องอาศัยข้อความ (ภาษา) ใครก็ไม่สามารถกำหนดเหตุผลที่สมบูรณ์ต่อการตีความได้ เดอริดาจึงจัดว่าเป็นนักตีความที่ค่อนข้างสุดขั้วมากกว่านักปรัชญาศาสตร์แห่งการตีความคนอื่น ๆ แต่ไม่ใช่ในฐานะที่สร้างความสมบูรณ์ให้ศาสตร์แห่งการตีความ แต่ในฐานะที่ทำให้เห็นถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ของแนวคิดดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากตามแนวคิดของเดอริดาที่วิพากษ์ศาสตร์แห่งการตีความการรื้อถอน ในเรื่องญาณวิทยาที่สร้างความแตกต่างกันอย่างน้อย 4 ลักษณะ คือ (David Hoy, 1985: 51-54)

1) รากฐานของความรู้ ญาณวิทยาแสวงหารากฐานที่แน่นอน ส่วนศาสตร์แห่งการตีความยืนยันว่าไม่มีรากฐานเฉพาะสำหรับความเข้าใจ ส่วนเดอริดาอาศัยการวิพากษ์ทฤษฎีของเพลโต (Plato) ที่เชื่อว่าการพูดเป็นหนทางแรกสุดสำหรับการกำหนดความหมายทางภาษา และพิจารณาการเขียนว่าไม่อาจให้ความหมายได้เช่นเดียวกับการพูด แต่เดอริดาโต้แย้งว่า คำพูดไม่อาจให้ความหมายได้เช่นเดียวกับการประสมการณ์ และเสียงไม่อาจสื่อถึงสิ่งที่อยู่ในจิตใจออกมาได้ ต่อมาเดอริดาจึงเสนอทฤษฎีรื้อถอนว่าความหมายเชิงภาษา (linguistic meaning) ไม่ได้สืบทอดมาจากเจตนาทางจิตวิทยาของผู้พูด แต่ได้รับสืบทอดมาจากโครงสร้างของภาษา หรือเป็นเพียงเครื่องหมายต่าง ๆ (signs) เท่านั้นไม่สามารถทดแทนความจริงได้ เพราะภาษา มีความขัดแย้งกันต่าง ๆ ที่อยู่ข้างใต้ หรือความขัดแย้งที่ไม่อาจแยกสลายได้ ด้วยเหตุนี้ภาษาจึงมีความหลากหลาย และมีการอ่านที่ขัดแย้งกัน ซึ่งจะถูกลือว่าเกิดขึ้นมาพร้อมกันในเวลาเดียวกัน ฉะนั้น รากฐานของความรู้ของเดอริดา คือ ภาษา

2) รูปแบบความรู้ ญาณวิทยาได้เสนอแนวคิดที่ว่า ภาพสะท้อนภายนอกไม่สามารถทำให้ความจริงแท้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนข้อสรุปของศาสตร์แห่งการตีความว่า การเข้าใจในลักษณะตีความได้รวมความเข้าใจส่วนตัวไปด้วย ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงความเข้าใจส่วนตัว จะมีผลในการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเกี่ยวเนื้อหาเรื่องราวด้วย จึงมีคำถามขึ้นมาว่า เราได้ความจริงยิ่งขึ้นและได้ภาพที่สมบูรณ์มากขึ้นเกี่ยวกับตัวของเราเองหรือไม่ หรือเราเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงการตีความต่าง ๆ ของเรา ซึ่งเดอริดามีความคิดคล้ายคลึงกับอันหลังมาก เพราะไม่มีการตีความโดด ๆ ที่สามารถอ้างได้ว่าเป็นสิ่งสุดท้ายหนึ่งเดียวเท่านั้น และปฏิบัติการเกี่ยวกับการรื้อถอนจะนำไปสู่การขยายเกี่ยวกับการตีความต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือการสร้างความหมายในทฤษฎีของเดอริดาก็คือระบบของความแตกต่าง (a system of difference) กล่าวคือ หากกฎเกณฑ์เปลี่ยน ความหมายก็เปลี่ยนไปด้วย ตามที่เดอริดาได้กล่าวไว้ว่า

“.....เรามีความจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นคิดแบบไม่มีศูนย์กลางด้วยการตระหนัก รู้ว่าศูนย์กลางไม่สามารถคิดในแบบของการปรากฏหรือการดำรงอยู่ได้ ศูนย์กลางมิใช่ที่ตั้งที่เป็นธรรมชาติ และก็มีใช้อะไรที่หยุดนิ่งตายตัว แต่ศูนย์กลางคือหน้าที่ เป็นสิ่งที่ไม่มีสถานที่ และเปิดให้สัญญาแบบต่าง ๆ เข้ามาแทนที่/สวมรอยอย่างไม่รู้จบสิ้น เป็นจุดที่ภาษาสามารถทะลุลงเข้าไปในระดับของประเด็นปัญหาที่เป็นสากล เป็นจุดที่เมื่อไม่มีศูนย์กลางหรือจุดกำเนิด ทุกอย่างก็กลับกลายเป็นเพียงวาทกรรม...หรือระบบที่ความหมายสัญญา ไม่ว่าจะมีความหมายหลัก ความหมายดั้งเดิม หรือความหมายที่ตัดข้ามเวลาและสถานที่ไม่สามารถเผยตัวเองออกมาได้อย่างสมบูรณ์เด็ดขาด ยกเว้นในระบบของความแตกต่าง การขาดหายไป/การไม่ปรากฏของความหมายสัญญาที่ตัดข้ามเวลาและสถานที่ ส่งผลให้ปริณิชนและการเลื่อนไหลของการสร้างความหมายเป็นไปอย่างไม่มีวันจบสิ้น ” (Jacques Derrida, 1978: 280)

3) กระบวนการรับรู้ รากฐานของญาณวิทยาเดิมอยู่บนการรับรู้ทางประสาทสัมผัสในฐานะเป็นตัวอย่างของความรู้ ส่วนศาสตร์แห่งการตีความนำเอาการอ่านมาเป็นรากฐานเพื่อสร้างความเข้าใจ จึงพยายามพัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านขึ้น เพราะหนังสือและความหมายจะสื่อออกมาผ่านการอ่านเท่านั้น เดอริดาได้อาศัยการอ่านแบบรื้อถอน เพื่อวิจารณ์ปรัชญาและอภิปรัชญาแห่งการปรากฏด้วยวิธีที่เรียกว่า ความต่าง เพราะการรับรู้หนังสือหรือข้อความต่าง ๆ ผ่านการคิดหรือทางประสาทสัมผัสไม่มีอะไรเป็นสิทธิพิเศษมากกว่ากัน เมื่อความคิดเหล่านั้นไม่เคยโปร่งใสอย่างเต็มที่ต่อการเป็นตัวแทนหรือต่อตัวผู้เขียน (Jacques Derrida, 1982A: 326) เป็นเพียงสมมติฐานที่ไม่อาจยืนยันหรือพิสูจน์ได้ ถูกสร้างขึ้นมาผ่านการตีความเพื่อให้เหมาะกับทฤษฎีทางญาณวิทยา สำหรับปัญหาที่การตีความเจอ คือ หนังสือหรือข้อความที่ถูกอ่านมีข้อจำกัดหรือไม่? และทำอย่างไรจะประสบความสำเร็จในการอ้างอิงสิ่งที่อยู่เหนือกว่าขึ้นไป (transcendental signified)? การรื้อถอนได้ตอบคำถามนี้ว่า หากหนังสือได้อ้างอิงถึงสิ่งที่เหนือกว่าขึ้นไปซึ่งพ้นจากหนังสือเล่มนั้น ก็สามารถเข้าใจได้จากหนังสือเล่มหนึ่ง ฉะนั้น หนังสือจึงสามารถสร้างเครือข่ายที่ขยายความหมายออกไปไม่รู้จบที่เรียกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตำราหรือตัวบทต่างๆ (intertextuality)

4) การตัดสินความรู้ ญาณวิทยาเดิมถือว่าการยืนยันความจริงที่เราเชื่อถูกต้อง เพราะมองข้ามเรื่องความเป็นตัวแทนวัตถุไป แต่ทฤษฎีศาสตร์แห่งการตีความยอมรับและมีความยุติธรรมต่อการตีความอันหลากหลาย รวมถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น ความมีประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ ส่วนการรื้อถอนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงโดยการค้นหาถึงความตรงข้ามกันที่ยังตัดสินไม่ได้ ซึ่งก่อขึ้นมาในการตีความต่าง ๆ และการมีบทบาทในหลาย ๆ ความหมายที่เป็นไปได้ของคำ เพื่อเพิ่มขยายการตีความที่เป็นไปได้ต่าง ๆ ให้มากขึ้น เหตุผลที่การตีความต่าง ๆ จะต้องได้รับการตรวจสอบซ้ำและดัดแปรแก้ไขก็คือ การ

ตีความมักจะขึ้นอยู่กับความเข้าใจส่วนตัวของผู้ตีความเสมอ และยังเป็นเรื่องของเวลาและการฝึกฝนด้วยการตัดสินใจของเดอริดาจึงไม่ตัดสินความรู้จากสิ่งที่ตีความแล้ว แต่ตัดสินสิ่งที่ยังตัดสินไม่ได้ เพื่อขยายความเป็นไปได้ให้มากขึ้น

แนวคิดพื้นฐานของเดอริดาเกิดจากการให้ยกเลิกการอธิบายปรัชญาและศาสตร์ต่าง ๆ และควรยกเลิกความก้าวหน้า (progress) ของความรู้ต่าง ๆ ที่แสดงออกมาผ่านการพูดและเขียนซึ่งล้วนมีปัญหาเรื่องการสร้างศัพท์ และใช้ศัพท์อันเป็นตัวแทน (representation) ของความคิด เพราะเราต้องเจอกับปัญหาต่าง ๆ ต่อไปในหนทางใหม่ ๆ ของความคิด จนไม่สามารถพัฒนาต่อไปข้างหน้าได้ เนื่องจากการแทนที่เป็นเพียงเงาหรือสิ่งที่สะท้อนของสิ่งที่ถูกแทนที่โดยผ่านการพูด การเขียน และความคิด (Jacques Derrida, 1980: 36) เราจึงควรมองคำศัพท์ปัจจุบัน เพราะสามารถรู้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ และปัญหาคำศัพท์ใหม่ๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขได้เท่า ๆ กันนั่นเอง ฉะนั้น เราไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวทางอภิปรัชญาได้ (David Hoy, 1985: 43-44) เพราะการปรากฏที่เราเห็นนั้นไม่ใช่การปรากฏจริงแท้ที่บริสุทธิ์ แต่เพียงเพียงร่องรอยที่เป็นอดีตที่ผ่านมา (จึงเป็นเพียงจินตนาการเท่านั้น) เหมือนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ถูกนำไปอ้างอิงกับสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนี้ช่วยสร้างความสมบูรณ์ให้มากยิ่งขึ้นตามแนวคิดเรื่องร่องรอย (trace) (John C. Coker, 2003: 56) ดังจะเห็นได้จากการวิจารณ์โครงสร้างนิยมในตัวมันเองคือพัฒนาการที่เป็นจุดจบของปรัชญาอันหนึ่ง นับตั้งแต่ที่พยายามจะทำการคาดการณ์เชิงปรัชญาอันไม่จำเป็น เทียบกับวิทยาศาสตร์ฟิสิกส์สมัยใหม่ ซึ่งได้เข้ามาแทนที่การคาดการณ์เชิงปรัชญาเกี่ยวกับธรรมชาติของสสารด้วยการกระตุ้นให้ค้นคว้าคำอธิบายที่ได้จากประสบการณ์ การทดลอง และเผ่าสังเกต ภาพสะท้อนทางปรัชญาเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ที่ถูกเข้ามาแทนที่โดยวิทยาศาสตร์ เหมือนกับภาษาศาสตร์และมานุษยวิทยาที่ถูกแทนที่ด้วยการรื้อถอนว่า “โซซูร์ (Saussure) และเลวี-สโตรส (Levi Strauss) ยังคงให้ความไว้วางใจในสมมติฐานปัญหาทางอภิปรัชญาอยู่ ในการเริ่มต้นโครงการของพวกเขา และด้วยการทำเช่นนั้น มันจะไม่ประสบผลในการที่จะปลดปล่อยพวกเขาให้เป็นอิสระจากความยุ่งยากต่าง ๆ ทางปรัชญาได้ ซึ่งพวกเขาพยายามที่จะหลีกเลี่ยงมันนั่นเอง” (David Hoy, 1985: 45)

จากการที่เดอริดาต้องการชี้ให้เห็นว่าการเขียนและการอ่านเป็นการใช้ความคิด มากกว่าการพูดและการฟัง ซึ่งความคิดนั้นเป็นการเชื่อมโยงให้เห็นข้อมูลที่หายไปของข้อความเป็นการสร้างความเข้าใจต่อข้อความที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และความรู้ควรเป็นรูปแบบที่สามารถเติมเต็มได้ด้วยการมีเวลาเพียงพอต่อการทำความเข้าใจสิ่งนั้นๆ ได้และความคิดคือการเติมเต็มความรู้นั้นได้อย่างแท้จริง

บทสรุป

ความรู้พื้นฐานในการทำความเข้าใจสังคม และความรู้ที่เกิดขึ้นจากญาณวิทยาจากการพยายามทำความเข้าใจระหว่างความเป็นจริง (reality) ว่าตรงกับสิ่งที่เราเห็น (appearances) โดยมีแนวคิดพื้นฐานในแง่ของญาณวิทยาเชิงบรรทัดฐานที่นำเสนอแนวคิดที่ว่าความรู้มาจากความคิดในใจที่มีมาแต่เดิม และจากประสบการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งทั้ง 2 แบบนั้นล้วนเป็นการสร้างความรู้ที่แน่นอนตายตัวในแง่ของความเป็นความรู้ในแบบองค์รวมคือเป็นการอธิบายความเป็นจริง ซึ่งความรู้ดังกล่าวนี้เป็นผลจากข้อสรุปที่อ้างถึงรู้นั้นว่ามาจากตัวตนของแต่ละคนต่อการอ้างเหตุผลที่ทำให้เกิดข้อสงสัยต่อรู้นั้น การเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่ถูกต้องและชัดเจนจึงไม่อาจเข้าถึงได้บนข้อถกเถียงของแต่ละฝ่ายนี้

ขณะที่ความรู้ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปด้วยทฤษฎีหรือโครงสร้างของเดอริดาที่ต้องการจะลดความแตกต่างระหว่างข้อตรงข้ามระหว่างความรู้ที่มาจากข้อสมมติฐานที่ตรงข้ามกัน และนำเสนอศาสตร์แห่งการเขียน เพื่อ

เสนอข้อมูลที่ยังไม่ถูกพูดถึง แนวคิดที่เป็นรากฐานเดิมถือว่าเป็นแนวคิดหลักในการสร้างเหตุผล เดอร์ริดาไม่เห็นด้วยเพราะเหตุผลไม่สามารถเป็นพื้นฐานของทุกอย่างได้ เนื่องจากวิทยาการต่างๆ ล้วนสร้างเหตุผลที่มีลักษณะเฉพาะตัวขึ้นจนไม่สนใจกันและกัน เพื่อสร้างเนื้อหาที่ไม่ได้ถือว่าตัวตนที่ถือว่าเป็นหลักในการตีความเท่านั้นของตนสำคัญ แต่ต้องยึดถือบริบททางสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เข้าใจความรู้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ บุญเจือ. (2546). **ปรัชญาอรรถปริวรรตของมนุษยชาติ (ช่วงพหุนิยม)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- วุฒิ เลิศสุขประเสริฐ. (2545). **ญาณวิทยาเชิงธรรมชาติของไควน์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Caputo John D. (1997). "Community without community". **Deconstruction in a Nutshell: A Conversation with Jacques Derrida**. ed. by John D. Caputo. New York: Fordham University Press, 1997.
- Christopher Norris. (1987). **Derrida**. Massachusetts: Harvard University Press.
- Coward Harold. (1990). **Derrida and Indian Philosophy**. New York: State University of New York Press.
- Christopher Norris. (1982). **Deconstruction: Theory and Practice**. London: Methuen.
- David Hoy. (1985). "Jacques Derrida". **The Return of Grand Theory in the Human Sciences**. ed. by Quentin Skinner. London: Cambridge University Press.
- Henrietta L. Moore. (1999). "Anthropological Theory at the Turn of the Century". **Anthropological Theory Today**. ed. by Henrietta L. Moore. Polity Press, Cambridge.
- Nancey Murphy. (1997). **Anglo-American Postmodernity: Philosophical Perspectives on Science, Religion and Ethics**. Oxford: Westview Press.
- Jacques Derrida. (1978). **Writing and Difference**. Translated with an Introduction and Additional Notes by Alan Bass. London and Henley: Routledge and Kegan Paul.
- _____. (1980). **Of Grammatology**. tr. by Gayatri Chakravorty Spivak. Baltimore: The Johns Hopkins University Press, Fourth printing.
- _____. (1981). **Positions**. tr. by A. Bass. Chicago: The University of Chicago Press.
- _____. (1982A). **Margins of Philosophy**. tr. by Alan Bass. Brighton: The Harvester Press.
- _____. (1982B). "Sending: On Representation", **Social Research** 49, : 294-326.
- John C. Coker. (2003). "Derrida". **The world's Great Philosophers**. ed. by Robert L. Arrington. Oxford: Blackwell Publishing.

